

OROSZ IRODALOM A 19. SZ. MÁSODIK FELÉBEN – ORO-233

AZ ALAPSZAKOSOK ÉS MINOROSOK SZÁMÁRA KÖTELEZŐ ÉS AJÁN- LOTT OLVASMÁNYOK JEGYZÉKE

A SPECIALIZÁCIÓS KURZUSOKHOZ (EA: ORO-321, SZEM.: ORO-322) TAR- TOZÓ PLUSZ ANYAG JEGYZÉKÉVEL

Megjegyzés: Az ajánlott olvasmányok között a specializációs kurzusok anyagához képest is találha-
tó néhány új tétel!

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Megjegyzés: oroszul tudóknak a művek orosz elérhetősége esetén: oroszul! (az orosz nyelvű szöve-
gek elérhetőségét ld. külön file-ban).

Szépirodalom:

I. A. Goncsarov:

- Oblomov

Szakirodalom:

- Molnár Angelika: A nevelődési regénytől a művészregényig. Ivan Goncsarov: *Hétköznapi történet, Oblomov, Szakadék*. In: *Bevezetés... I.* (= Kroó Katalin (szerk.): *Bevezetés a XIX. századi orosz irodalom történetébe I–II.* Bölcsész Konzorcium HEFOP, Budapest, 2006.) 283–291, 298–306.
- Ivan Goncsarov: *Jobb későn, mint soha* (Kritikai jegyzetek). In *Bevezetés...I.* 318–327.
- Nyikolaj Alekszandrovics Dobroljubov: *Mi az oblomovság?* In: pl.: Uő. *Három tanulmány.* Bu-
dapest, Magyar Helikon, 1972.

Specializáció:

Szakirodalom:

- Fried István: Oblomov „Casta divá”-ja. *Filológiai közlöny* 1994/2. 94–100.
- Lukács György: A dezillúziós romantika. In: Uő. *Heidelbergi művészetfilozófia és esz-
tétika. A regény elmélete. Ifjúkori művek.* Budapest, Magvető, 1975. 560–575.

Szépirodalom:

I. Sz. Turgenyev:

- Nemesi fészkek
- Egy felesleges ember naplója

Specializáció:

Megjegyzés:

A korábbi tanulmányok alapján a félév végi szóbeli beszámolóra ismerni kell még:

- Rugin

Szakirodalom:

- Kroó Katalin: Turgenyev regénypoétikájának néhány sajátosságáról. In: *Bevezetés... I.* 377–412.
- Csernisevszkij: *Orosz ember találkán.*

Specializáció:

- Hetesi István: Turgenyev elbeszélései. A „felesleges ember”-től az orosz „européer”-ig.
In: *Bevezetés... I.* 328–348.
- Zöldhelyi Zsuzsa: I. Sz. Turgenyev „sejtelmes” elbeszélései. In: *Bevezetés... I.* 367–377.

Szépirodalom:

F. M. Dosztojevszkij:

- Bűn és bűnhődés <http://mek.oszk.hu/00300/00370/html/index.htm>
- A félkegyelmű <http://mek.oszk.hu/05100/05131/html/index.htm>
- Feljegyzések az egérlyukból <http://mek.oszk.hu/00300/00371/html/index.htm>

Specializáció:

- Fehér éjszakák <http://mek.niif.hu/04600/04681/04681.htm>
- A hasonmás

Megjegyzés:

A korábbi tanulmányok alapján a félév végi szóbeli beszámolóra ismerni kell még:

- Szegény emberek

Szakirodalom:

- Vlagyimir Toporov: Dosztojevszkij poétikája és a mitológiai gondolkodás archaikus sémái. *Helikon* 1982/2–3. 282–299.
- Mihail Bahtyin: A hős és a szerző viszonya a hőshöz Dosztojevszkij művészetében. In: Uő. Dosztojevszkij poétikájának problémái. II. fejezet. Budapest, Gond-Cura / Osiris, 2001, 62–98.

Specializáció:

- Horváth Géza: Dosztojevszkij polifonikus regénye (Mihail Bahtyin: Dosztojevszkij poétikájának problémái). In: *Bevezetés...II.* 541–564.
- Dmitrij Lihacsov. A valóságábrázolás kutatása. *Dosztojevszkij — legenda és valóság.* Budapest, Európa Könyvkiadó, 1978. 45–54.
- Georgij Fridlender: Dosztojevszkij esztétikája. In: *Dosztojevszkij – legenda és valóság.* Budapest, Európa Könyvkiadó, 1978. 55–127.

Szépirodalom:

L. Ny. Tolsztoj:

- Anna Karenina <http://mek.niif.hu/00500/00510/html/index.htm>
- Az ördög <http://mek.oszk.hu/06300/06335/06335.htm#12>
- Három halál <http://mek.oszk.hu/06300/06335/06335.htm#12>
- Szergij atya

Specializáció:

- Hóvihar <http://mek.niif.hu/02700/02798/html/02.htm>
- Kreutzer szonáta <http://mek.oszk.hu/06300/06335/06335.htm#11>

Szakirodalom:

- Király Gyula: Tolsztoj művészi gondolkodása és regényeinek narratív felépítése. c. tanulmányából: In: *Bevezetés...II.* 572–585.
- Téren Gyöngyi: L. Ny. Tolsztoj munkássága a folklór tükrében. In: *Bevezetés...II.* 586–614.
- F. M. Dosztojevszkij az *Anna Karenináról*. In: *Bevezetés...II.* 628–635.

Specializáció:

- Ligyija Ginzburg: *A lélektani próza.* Budapest, Gondolat, 1982. 312–343; 353–391.
- Viktor Sklovszkij. *A széppróza.* Budapest, 1963, 399–424.

Szépirodalom:

A. P. Csehov:

- Három nővér
- Sirály <http://mek.niif.hu/00300/00357/00357.htm>
- *Elbeszélések:* A pufók és a nyurga, A 6-os számú kórterem, Rotschild hegedűje, A diák, A mezzaninos ház, A tokba bújt ember, A pöszmétebokor, A szerelemről, Jonics, A kutyás hölgy, A fekete barát, A menyasszony.

Specializáció:

- Elbeszélések: Befejezetlen történet (1886), Unalom. Nyaralói történet (1886) A dráma (1887), Mindennapos kellemetlenségek (1887), Kellemetlen história (1887), Egy a sok közül (1887), Otthon.

Megjegyzés:

A korábbi tanulmányok alapján a félév végi szóbeli beszámolóra ismerni kell még

- Aranyos!

Szakirodalom:

- Wolf Schmid: Ekvivalenciák az elbeszélő prózában c. tanulmányából részletek. Helikon 1999/1–2. 188–195; 198–203.
- Hajnáy Zoltán. *A kert* mint archetipikus toposz Csehovnál. In: *Bevezetés...II.* 636–650.
- Rév Mária: A filozófiai elbeszélés csehovi változata. In: *Uő. Csehov századfordulója.* Budapest, Universitas Kiadó, 1995. 53–61.

Specializáció:

- Wolf Schmid. Ivan Velikopolszkij látszlagos eszmélése. Csehov *A diák.* In: *Bevezetés...II.* 683–698.
- Viktor Sklovcszkij. *A széppróza.* Budapest, 1963, 424–449.
- Rév Mária: *A mezzaninos ház és a Sirály.* In: *Csehov századfordulója.* Budapest, Universitas Kiadó, 1995. 86–110.

AJÁNLOTT OLVASMÁNYOK

Megj.: oroszul tudóknak a művek orosz elérhetősége esetén: oroszul!

Goncsarovhoz:

- Zöldhelyi Zsuzsa: Goncsarov: Oblomov. In: *Uő. Huszonöt fontos orosz regény. Műelemzések.* Budapest, Maecenas-Lord, 1996. 46–61.
- Dukkon Ágnes: költészet és valóság Goncsarov világában. *Filológiai közlöny* 1995/2. 114–123.
- Fried István: Oblomov „Casta divá”-ja. *Filológiai közlöny* 1994/2. 94–100.
- Lukács György: A dezillúziós romantika. In: *Uő. Heidelbergi művészetfilozófia és esztétika. A regény elmélete. Ifjúkori művek.* Budapest, Magvető, 1975. 560–575.

Turgenyevhez:

- Hetesi István: Turgenyev elbeszélései. A „felesleges ember”-től az orosz „européer”-ig. In: *Bevezetés... I.* 328–348.
- Zöldhelyi Zsuzsa: Turgenyev: *Senilia* – „prózai költemények” ciklusa. In: *Bevezetés... I.* 418–431.
- Szilágyi Zsófia: Prózavers és anagramma (Turgenyev: „A rózsá virága be szép s üde volt...”). In: Kovács Árpád, Nagy István (szerk.). *A szótól a szövegig és tovább... (Diszkurzívák).* Budapest, 1999. 203–210.
- Szitár Katalin: A történet-elbeszéléstől az önkimondó szövegig. In: *Szövegek között,* Szeged, 1996. 112–140. *vagy* In: Kovács Árpád, Nagy István (szerk.). *A szótól a szövegig és tovább... (Diszkurzívák).* Budapest, 1999. 333–356.

Dosztojevszkijhez:

- Georgij Fridlender: Dosztojevszkij esztétikája. In: *Dosztojevszkij – legenda és valóság.* Budapest, Európa Könyvkiadó, 1978. 55–127.
- Dmitrij Lihacsov. A valóságábrázolás kutatása. *Dosztojevszkij – legenda és valóság.* Budapest, Európa Könyvkiadó, 1978. 45–54.
- Kovács Árpád: Diszkurzív poétika (Res Poetica 3). Veszprémi Egyetemi Kiadó, 2004. 267–275.
- Kroó Katalin: Raszkolnyikov gyilkosságának szemantikai minősítéséről a *Bűn és Bűnhődésben.* In: *Bevezetés...II.* 521–540.

Tolsztojhoz:

- Fried István: Kísérlet az idős(ödő) Tolsztoj novelláinak értelmezésére. In: *Bevezetés...II.* 615–627.
- Ligyija Ginzburg: *A lélektani próza.* Budapest, Gondolat, 1982. 312–343; 353–391.

Csehovhoz:

- Viktor Sklovcszkij. A széppróza. Budapest, 1963, 424-449.
- Jan Van der Eng. On Descriptive Narrative Poetics III. The Semantic Structure of *Lady with Lapdog*. In: Jan Van der Eng, Jan M. Meijer, Herta Schmid. On the Theory of Descriptive Poetics: Anton P. Chekhov as story-teller and playwright. Lisse, 1978. (Dutch Studies in Russian Literature/4), 59–93.
- Peterdi Nagy László. *Csehov színháza.* Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó. 1975. 244–278 (Megj. A három nővér és a történelem).
- Rév Mária: *Csehov századfordulója.* Budapest, Universitas Kiadó, 1995. 53–61.

Átfogó általános szakirodalom:

- Dukkon Ágnes: Az orosz irodalom története. In: Lukács István (szerk.): Szláv civilizáció. / Orosz (BTK honlap, Gépeskönyv, Szlavisztika – internetes anyag) http://www.btk.elte.hu/slav/szlavtsz/slav_civil/orosz-irodalom.htm
- Filippov Szergej: Orosz történelem. In: Lukács István (szerk.): Szláv civilizáció. / Orosz (BTK honlap, Gépeskönyv, Szlavisztika – internetes anyag) http://www.btk.elte.hu/slav/szlavtsz/slav_civil/orosz-tortenelem.htm
- Zöldhelyi Zsuzsa (szerk.): Az orosz irodalom története a kezdetektől 1940-ig. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002 (második, kijavított kiadás).
- Zöldhelyi Zsuzsa – Szőke Katalin (szerk.): Az orosz irodalom antológiája a kezdetektől 1940-ig. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.

Megjegyzés: További ajánlott olvasmányok válogathatók a specializációs szakirodalom azon tételei közül, melyek a fenti ajánlott olvasmányok listájában nem szerepeltek!